

Věc T-87/05

EDP – Energias de Portugal, SA

v.

Komise Evropských společenství

„Hospodářská soutěž – Spojení – Nařízení (EHS) č. 4064/89 – Rozhodnutí
prohlašující spojení za neslučitelné se společným trhem – Portugalské trhy
s elektřinou a zemním plynem – Nabytí GDP EDP a ENI – Směrnice 2003/55/ES –
Liberalizace trhů se zemním plynem – Závazky“

Rozsudek Soudu (druhého senátu) ze dne 21. září 2005 II - 3753

Shrnutí rozsudku

- 1. Hospodářská soutěž – Spojení – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Kritéria – Vytvoření nebo posílení dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu – Kumulativní charakter – Vzájemné působení (Článek 82 ES; nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 2 a 3)*

II - 3745

2. *Hospodářská soutěž – Spojení – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Vytvoření nebo posílení dominantního postavení významně narušujícího účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu – Důkazní břemeno Komise – Závazky, které byly platně předloženy dotyčnými podniky – Neexistence dopadu*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 2 a čl. 8 odst. 2; sdělení Komise o opravných opatřeních přípustných podle nařízení č. 4064/89 a č. 447/98, bod 43)

3. *Hospodářská soutěž – Spojení – Přezkoumání Komisí – Závazky dotyčných společností, jež by učinily oznámené spojení slučitelné se společným trhem – Postupné zkoumání problémů v oblasti hospodářské soutěže následované postupným zkoumáním každého z relevantních závazků, které se jich týkají – Přípustnost – Podmínky*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 2 a 3 a čl. 8 odst. 2)

4. *Žaloba na neplatnost – Žalobní důvody – Zneužití pravomoci – Pojem*
(Článek 230 ES)

5. *Hospodářská soutěž – Spojení – Přezkoumání Komisí – Závazky dotyčných společností, jež by učinily oznámené spojení slučitelné se společným trhem – Přípustnost jak závazků vztahujících se ke způsobu chování, tak i strukturálních závazků*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 2 a 3 a čl. 8 odst. 2)

6. *Hospodářská soutěž – Spojení – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Spojení vznikající na trzích, na kterých existuje monopol povolený právem Společenství – Nepoužitelnost kritérií slučitelnosti se společným trhem stanovených čl. 2 odst. 3 nařízení č. 4064/89*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3; směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55, čl. 28 odst. 2)

7. *Hospodářská soutěž – Spojení – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Nezbytnost analyzovat okamžité účinky spojení – Možnost vzít v úvahu budoucí účinky*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3)

8. *Hospodářská soutěž – Spojení – Vady postihující rozhodnutí o neslučitelnosti se společným trhem – Neexistence dopadu v případě existence jiných důvodů odůvodňujících mimo jiné rozhodnutí – Splnění kritérií neslučitelnosti s ohledem minimálně na jeden z relevantních trhů*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3)
9. *Hospodářská soutěž – Spojení – Přezkoumání Komisí – Posouzení hospodářského charakteru – Soudní přezkum – Meze*
(Nařízení Rady č. 4064/89, článek 2)
10. *Řízení – Návrh na zahájení řízení – Formální požadavky – Stručný popis žalobních důvodů – Právní důvody neuvedené v žalobě – Odkaz na skutečnosti uvedené v příloze – Zrychlené řízení – Nepřípustnost*
[Jednací řád Soudu, čl. 44 odst. 1 písm. c)]
11. *Hospodářská soutěž – Spojení – Přezkoumání Komisí – Závazky dotyčných společností, jež by učinily oznámené spojení slučitelné se společným trhem – Zohlednění závazků předložených po uplynutí lhůty – Podmínky*
(Nařízení Rady č. 4064/89, článek 8; nařízení Komise č. 447/98, článek 18; sdělení Komise o opravných opatřeních přípustných podle nařízení č. 4064/89 a č. 447/98, bod 43)
12. *Hospodářská soutěž – Spojení – Posouzení slučitelnosti se společným trhem – Existence odlišných, ale propojených trhů – Dopad*
(Nařízení Rady č. 4064/89, čl. 2 odst. 3)

1. Článek 2 odst. 2 a 3 nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků stanoví pro posouzení slučitelnosti spojení podniků se společným trhem dvě kumulativní kritéria, z nichž první se týká vytvoření nebo posílení dominantního postavení a druhé se týká skutečnosti, že účinná hospodářská soutěž na společném trhu bude významně narušena vytvořením nebo posílením takového postavení. Nicméně v některých případech vytvoření nebo posílení dominantního postavení může mít samo

o sobě za důsledek, že je hospodářská soutěž významně narušena.

Z toho vyplývá, že prokázání vytvoření nebo posílení dominantního postavení ve smyslu čl. 2 odst. 3 nařízení č. 4064/89 se může v určitých případech shodovat s prokázáním významného narušení účinné hospodářské soutěže. Toto zjištění v žádném případě nezna-

mená, že je druhé kritérium po právní stránce stejné s prvním kritériem, ale pouze to, že ze stejné faktické analýzy daného trhu může vyplývat, že obě kritéria jsou splněna.

V tomto ohledu, pokud jde nicméně o složitá hospodářská posouzení, důkazní břemeno uložené Komisi není na újmu její široké posuzovací pravomoci v této oblasti.

(viz body 45–46, 49)

2. Z článku 2 odst. 2 nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků vyplývá, že je na Komisi, aby prokázala, že spojení nemůže být prohlášené za slučitelné se společným trhem, a z čl. 8 odst. 2 stejného nařízení vyplývá, že spojení zmíněné závazky podléhá stejným kritériím, co se týče důkazního břemene, jako nezměněné spojení.

Skutečnost, že Komise považuje závazky, které byly platně předloženy, tj. předloženy jako první návrh, tak i v souladu s bodem 43 sdělení o opravných opatřeních přípustných podle nařízení č. 4064/89 a č. 447/98 ve formě změn původních závazků, za nedostatečné, představuje nesprávné přenesení důkazního břemene pouze tehdy, pokud Komise zakládá tuto nedostatečnost nikoli na objektivních a ověřitelných kritériích, ale na svém právu vyčkávat z důvodu skutečnosti, že jí strany spojení nepředložily dostatek prvků, aby mohla rozhodnout. V posledně uvedeném případě totiž nejistota nepracuje ve prospěch stran tohoto spojení a je třeba dojít k závěru, že důkazní břemeno toho, že takové spojení je slučitelné se společným trhem, bylo přeneseno.

Komise má tudíž zaprvé povinnost přezkoumat spojení zmíněné závazky platně navrženými stranami spojení a zadruhé může Komise prohlásit spojení za neslučitelné se společným trhem pouze tehdy, pokud tyto závazky nejsou dostačující, aby zabránily vytvoření nebo posílení dominantního postavení, v jehož důsledku by byla účinná hospodářská soutěž významně narušena.

(viz body 61–63, 69)

3. Komise má povinnost zkoumat spojení po změnách závazky platně předloženými stranami. Takový požadavek nicméně nezakazuje postupné zkoumání problémů v oblasti hospodářské soutěže způsobených tímto spojením, dále závazků nabídnutých stranami tohoto spojení se záměrem vyřešit tyto problémy, nezakazuje také postupné zkoumání každého z relevantních závazků s ohledem na tyto problémy za předpokladu, že Komise nakonec dospěje k celkovému posouzení spojení po změnách, tj. účinků tohoto spojení na každý zjištěný trh, berouce do úvahy všechny závazky relevantní pro tento trh.
4. Pojem „zneužití pravomocí“ se týká případů, ve kterých správní orgán užije své pravomoci za jiným účelem, než pro který mu byly svěřeny. Rozhodnutí může představovat zneužití pravomocí pouze tehdy, pokud se na základě objektivních, relevantních a shodujících se nepřímých důkazů zdá, že bylo přijato za takovým účelem. Tam, kde je sledován víc než jeden cíl, dokonce i když důvody rozhodnutí zahrnují, navíc k řádným důvodům, jeden důvod nesprávný, nepůsobí to, že je rozhodnutí stíženo zneužitím pravomoci, jelikož není narušen jeho hlavní cíl.

(viz bod 87)

Mimoto Komisi přísluší přezkoumat všechny relevantní závazky s ohledem na zjištěné problémy v oblasti hospodářské soutěže na kterémkoliv z relevantních trhů včetně těch, které nebyly výslovně označeny jako takové stranami spojení. Komise se nicméně nedopouští nesprávného právního posouzení, pokud posoudí pouze závazky specifické pro jediný trh nebo pro jediný problém v oblasti hospodářské soutěže s ohledem na tento trh nebo tento problém, pokud ostatní závazky jsou irelevantní a nemají v tomto kontextu žádný hospodářský význam.

5. Závazky vztahující se ke způsobu chování navržené Komisi stranami spojení nejsou svojí povahou dostatečné, aby zabránily vytvoření nebo posílení dominantního postavení, a musí být posouzeny případ od případu stejným způsobem jako závazky strukturální.

(viz bod 100)

(viz body 77–78)

6. Pokud členský stát, používá odchylku, která mu je přiznána čl. 28 odst. 2 druhé

směrnice o zemním plynu (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/EHS), zřídil vnitrostátní plynárenský průmysl fungující jako monopol, a pokud z tohoto důvodu nejsou trhy se zemním plynem otevřeny hospodářské soutěži v souladu s vnitrostátním právem a právem Společenství, existuje skutečnost, která přímo a nevyhnutelně ovlivňuje použití čl. 2 odst. 3 nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků na tyto trhy. Jednak totiž vzhledem k takovému monopolu nelze kritérium vytvoření nebo posílení dominantního postavení uplatnit, a jednak v případě trhu, kde neexistuje hospodářská soutěž, nelze kritérium významného narušení účinné hospodářské soutěže také uplatnit.

I když mají směrnice a nařízení rozdílné právní základy a jsou určeny různým osobám, nemohou být posuzovány odděleně.

nebo posílení dominantního postavení, které bude narušovat významně a trvale účinnou hospodářskou soutěž existující na relevantním trhu či relevantních trzích.

V případě neexistence takové změny hospodářské soutěže musí být spojení povoleno. Je pravda, že Komise případně může vzít v úvahu účinky spojení v blízké budoucnosti, nebo dokonce založit svůj zákaz spojení na takových budoucích účincích. Nicméně jí to neopravňuje k tomu, aby neprovedla analýzu bezprostředních účinků takového spojení, pokud existují, a aby je nezohlednila při svém celkovém hodnocení tohoto spojení.

(viz bod 124)

(viz body 114–118, 126)

7. Pokud Komise zkoumá spojení na základě použití čl. 2 odst. 3 nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků, musí určit, zda spojení bude mít za přímý a bezprostřední účinek vytvoření

8. Pokud určité důvody rozhodnutí samy o sobě mohou odůvodňovat z hlediska práva dostačujícím způsobem toto rozhodnutí, vady v jiných důvodech rozhodnutí nemají v žádném případě vliv na jeho výrok.

Vzhledem k tomu, že v oblasti spojování podniků musí Komise zakázat spojení, pokud jsou kritéria čl. 2 odst. 3 nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků splněna, i když ve vztahu pouze k jednomu z relevantních trhů, rozhodnutí, které prohlašuje spojení za neslučitelné se společným trhem, může být zrušeno pouze tehdy, je-li namíste konstatovat, že případné důvody, které nejsou postiženy protiprávností, zejména důvody týkající se jednoho z relevantních trhů, jsou nedostatečné, aby odůvodňovaly jeho výrok.

spojování podniků, vykonávaný soudem Společenství musí být omezen na ověření dodržení procesních pravidel a pravidel týkajících se odůvodnění, jakož i věcné správnosti skutkových zjištění, neexistence zjevně nesprávného posouzení a zneužití pravomoci.

(viz bod 151)

Toto zjištění nicméně nevyklučuje, že může být nezbytné, při přezkumu konkrétního trhu, také posoudit situaci v oblasti hospodářské soutěže na jiných trzích, pokud se dotčené rozhodnutí odvolává jak na celkové posouzení účinků spojení na různé relevantní trhy, tak i na vzájemné posilování určitých soutěžních účinků spojení na těchto jednotlivých trzích.

(viz body 144–147, 198)

10. Za účelem zajištění právní jistoty a řádného výkonu spravedlnosti je třeba pro to, aby byla žaloba přípustná, aby hlavní skutkové a právní okolnosti, na kterých je založena, vyplývaly přinejmenším stručně, ale uceleně a srozumitelně z textu samotné žaloby. V tomto ohledu, i když zvláštní body v textu žaloby mohou být podpořeny a doplněny odkazy na určité části v příložených dokumentech, obecný odkaz na ostatní písemnosti nemůže nahradit neexistenci základních prvků právní argumentace, které podle čl. 44 odst. 1 jednacího řádu Soudu musí být obsaženy v žalobě.

9. Přezkum složitých hospodářských posouzení provedených Komisí při výkonu posuzovací pravomoci, kterou jí přiznává nařízení č. 4064/89 o kontrole

V tomto ohledu skutečnost, že se žaloba projednává ve zkráceném řízení, spíše zvyšuje relevanci takové zásady. Zkrá-

cené řízení, ve kterém neexistuje žádné druhé kolo pro písemná podání, totiž předpokládá, že argumenty žalobkyně jsou jasné a definitivně stanoveny od počátku v návrhu nebo případně v jeho zkrácené verzi.

(viz body 155, 182–183)

že jsou splněny dvě kumulativní podmínky, a sice zaprvé, že tyto závazky jasné a bez potřeby dalšího šetření vyřeší dříve zjištěné problémy v oblasti hospodářské soutěže a zadruhé existuje zde dostatečný čas na projednání těchto závazků s členskými státy.

(viz body 161–163)

11. Ze znění článku 8 nařízení č. 4064/89 o kontrole spojování podniků, ve spojení s článkem 18 nařízení č. 447/98 o oznamování, lhůtách a slyšeních stanovených v nařízení č. 4064/89 vyplývá, že nařízení o spojeních neukládají žádnou povinnost Komisi přijmout závazky předložené po lhůtě. Tato lhůta se vysvětluje především požadavkem rychlosti, který charakterizuje obecnou strukturu nařízení č. 4064/89.

Nicméně z bodu 43 sdělení Komise o opravných opatřeních přípustných podle nařízení č. 4064/89 a č. 447/98, k jehož dodržování se Komise zavázala, vyplývá, že závazky stran změněného spojení, které byly předloženy po lhůtě, mohou být zohledněny za předpokladu,

12. Pokud se spojení týká několika odlišných, ale propojených trhů a pokud situace v oblasti hospodářské soutěže na jednom nebo více z těchto trhů ovlivňuje situaci na jednom nebo druhém trhu, je nezbytné zohlednit tyto ostatní trhy, aby bylo možné provést řádné a celkové posouzení, zda dotčené spojení vytváří nebo posiluje dominantní postavení na jednom z relevantních trhů s důsledkem, že hospodářská soutěž je významně narušena. Naopak není třeba konstatovat, že dotčené spojení bude mít tento následek na každý z relevantních trhů pro to, aby mohlo být rozhodnuto, že spojení musí být zakázáno.

(viz bod 203)